

SELETUSKIRI

Eelnõule „Jõelähtme valla 2024. aasta eelarve tegevusalade lõikes“

ÜLDPÕHIMÕTTED

Jõelähtme valla 2024. aasta eelarve koostamisel on lähtutud erinevatest seadustest ja regulatsioonidest, milledest olulisemad on:

- Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus;
- Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFIS);
- Jõelähtme valla arengukava 2023 – 2035;
- Jõelähtme valla eelarvestrateegia 2024 – 2027.

Jõelähtme valla 2024. aasta eelarve on koostatud vastavalt rahandusministri poolt kinnitatud riigieelarve tulude-kulude klassifikaatorite järjestusele. Eelarve vastuvõtmisel kinnitab volikogu eelarve tulud ja eelarve kulud klassifikaatori koodide kahekohaliste kuluartiklite lõikes.

Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks, tekkepõhisena ning kinnitatakse volikogu määrusega, esitlusvaluutaks on euro. Tekkepõhises eelarves kavandatakse majandustehinguid vastavalt nende toimumisele sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud.

Eelarve koostamisel on aluseks võetud „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses“ kehtestatud eelarve struktuur, millest tulenevalt on eelarve ülesehitus ja liigendus viieosaline:

- põhitegevuse tulud (maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused jooksvateks kuludeks, muud tegevustulud);
- põhitegevuse kulud (antavad toetused jooksvateks kuludeks, personalikulud, majandamiskulud, muud tegevuskulud);
- investeerimistegevus (põhivara müük ja soetus, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine, finantstulud ja –kulud);
- finantseerimistegevus (kohustuste võtmine ja tasumine);
- likviidsete varade muutus (raha ja pangakontode saldo muutus).

Eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on **põhitegevuse tulem**. Mida suurem on põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse investeerimisvõimekus. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeperioodi lõpu seisuga on null või positiivne. Jõelähtme valla prognoositav põhitegevuse tulem aastaks 2024 on **144 701 eurot**.

Eelarve tulem on põhitegevuse tulem miinus investeerimistegevus. Eelarve on tasakaalus, kui eelarve tulem võrdub nulliga. Kui eelarve tulem on positiivne, siis eelarve on ülejäägis; kui eelarve tulem on negatiivne, on eelarve puudujäägis. Jõelähtme valla prognoositav eelarve tulem aastaks 2024 on **-2 015 196 eurot**.

Jõelähtme valla 2024. a koondeelarve

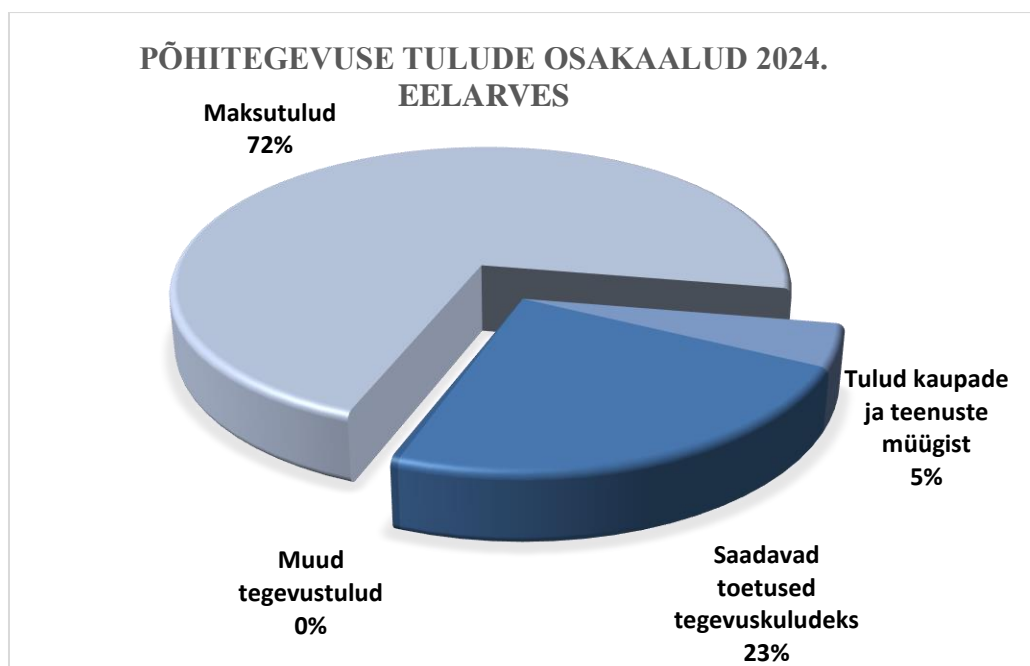
Kirje nimetus		2024. a eelarve
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU		18 448 438
30	Maksutulud	13 219 074
3000	Füüsilise isiku tulumaks	12 206 074
3030	Maamaks	1 000 000
3044	Reklaamimaks	13 000
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	867 315
320	Riigilõivud	40 000
3220	Tulud haridusalasest tegevusest	474 539
3221	Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	20 150
3222	Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	10 784
3224	Tulud sotsiaalalalasest tegevusest	16 842
3233	Üür- ja rent	60 000
3237	Õiguste müük	145 000
35	Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 277 049
3500	Sihotstarbelised toetused tegevuskuludeks	467 235
35201	Toetusfond	3 736 173
35200	Tasandusfond	73 641
38	Muud tegevustulud	85 000
3825	Tulud loodusressursside kasutamisest	60 000
3880	Muu tulu (sh trahvid)	20 000
3888	Muud tulud	5 000
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU		-18 303 737
4	Antavad toetused tegevuskuludeks	-1 830 207
4	Eraldised tegevuskuludeks	-1 830 207
Muud tegevuskulud		-16 473 530
50	Personalikulud	-11 087 153
55	Majandamiskulud	-5 350 078
6	Muud kulud sh reservfond	-36 299 -30 000
PÕHITEGEVUSE TULEM		144 701
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU		-2 159 897
15	Põhivara soetus (-)	-1 935 100
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	332 000
6550	Finantstulud (+)	5 000
650	Finantskulud (-)	-561 797
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))		-2 015 196
FINANTSEERIMISTEGEVUS		1 663 950
20.5	Kohustuste võtmine (+)	2 100 000
20.6	Kohustuste tasumine (-)	-436 050
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)		-351 246
1001		

PÕHITEGEVUSE TULUD

Jõelähtme valla 2024. a eelarve põhitegevuse tulude kogumahuks on kavandatud **18 448 438 eurot**, suurenemine võrreldes 2023. aasta eelarve tuludega on 6,86%.

Alltoodud tabelis on toodud võrdlusandmed 2022. ja 2023. a oodatavate tulude eelarve ning 2024. aasta eelarve oodatavate põhitegevuse tulude kohta:

Tululiik	2022. aasta tulud		2023. aasta tulude eelarve		2024. aasta tulude eelarve	
	Eurodes	Osakaalu % eelarvest	Eurodes	Osakaalu % eelarvest	Eurodes	Osakaalu % eelarvest
30 Maksutulud	10 537 210,08	68,87	11 983 000,00	69,41	13 219 074,00	71,65
32 Tulud kaupade ja teenuste müügist	696 528,29	4,55	729 934,00	4,23	867 315,00	4,70
35 Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 488 251,88	22,80	4 403 410,00	25,51	4 277 049,00	23,18
38 Muud tegevustulud	577 937,41	3,78	146 985,00	0,85	85 000,00	0,47
Põhitegevuse tulud kokku	15 299 927,66	100%	17 263 329,00	100%	18 448 438,00	100%

Joonis 1 Põhitegevuse tulude osakaalud 2024. aasta eelarves

Maksutulud

Põhitegevuse tuludest suurima osakaaluga on maksutulud, mis moodustavad põhitegevuse tuludest 71,65%. Maksutulud koosnevad üksikisiku tulumaksust, maamaksust ja reklaamimaksust. 2024. aasta eelarvesse on planeeritud maksutulusid summas **13 219 074 eurot**, kasv võrreldes 2023. aasta maksutuludega on 10,32%.

Suurima osatähtsusega valla eelarve põhitegevuse tuludest on füüsilise isiku **tulumaks**.

Tulumaksu oodatav laekumine 2023 aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	7 696 404,34	3,56%
2021	8 260 629,20	7,33%
2022	9 516 304,18	15,20%
2023	10 972 596,72	15,30%

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerib tulumaksuseadus (TuMS). Tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksuse eraldamise korra sätestab tulumaksuseaduse alusel vastu võetud rahandusministri 19.12.2008 määrus nr 54 „Füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord“. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, inimeste brutosissetulekud ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr. Maksumaksja elukohana kalendriaastal arvestatakse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga registrisse kantud elukoht.

Vastavalt 01.01.2024 jõustuvale tulumaksuseaduse redaktsiooni § 5 lg 1 p 2 laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,89% residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust (2023. a laekus 11,96% residendist isiku maksustatavast tulust). Lisaks hakkab kohaliku omavalitsusele laekuma vastavalt jõustuva tulumaksuseaduse redaktsiooni § 5 lg 1 p 1 järgi 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist. Varasemalt ei ole tulumaks füüsilise isiku riiklikust pensionist kohalikele omavalitsustele laekunud. Arvestuslikult on 1,88% hooldusreformi kulude katmiseks ja 0,62% asendus- ja järeelhoolduse toetuse ning matusetootuse asendamiseks, mis olid 2023. aastal toetusfondi osad.

Jõelähtme valla 2024. aasta eelarvesse on üksikisiku tulumaksu laekumiseks arvestatud **12 206 074 eurot**, mis teeb võrreldes 2023. aasta laekumisega suurenemise 11,32%.

Maamaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel. Maamaks sõltub riigi poolt kehtestatud maa maksustamishinnast maamaksu tsoonis ja maamaksu määrast. Vastavalt maamaksuseaduse § 5 lõikele 1 kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu hiljemalt maksustamisaastale eelneva aasta 1. juuliks igale järgmisele maa sihtotstarbegrupile maksumäära vahemikus 0,1 kuni 1,0 protsenti maa maksustamishinnast aastas.

Maa-Amet korraldas maade korralise hindamise 2022. a sügisel, edaspidi toimub maade korraline hindamine igal neljandal aastal. Jõelähtme Vallavolikogu 15.06.2023 määrusega nr 36 „2024. aasta maamaksumäärade kehtestamine ja maamaksu täiendav maksuvabastus“ on alates 1. jaanuarist 2024 maamaksumäärad diferentseeritud järgmiselt:

- 1) elumumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule 0,5% maa maksustamishinnast aastas;
- 2) punktis 1 nimetatud maatulundusmaale 0,5% maa maksustamishinnast aastas;

3) punktides 1 ja 2 nimetatud sihtotstarbega maale 1,0% maa maksustamishinnast aastas.

Kehtestatud maamaksumäärad on Maamaksuseaduses lubatud maksimaalsed maksumäärad. Vastavalt Maamaksuseaduse § 8¹ lõikele 1¹² saab suurenda maamaksu summa kuni 10% eelmise maksustamisperioodi maksusummast, v.a juhul, kui muutuvad maa pindala või sihtotstarve või kui 10% jääb alla 5. euro. Pärast piirmäära arvutamist arvatakse maha ka maksuvabastused ja -soodustused. Seega ei too muudatus kaasa hüppelisi muutusi maamaksu laekumises.

Maamaksu oodatav laekumine 2023. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	1 018 502,65	3,05%
2021	986 781,27	-3,11%
2022	1 008 509,73	2,20%
2023	988 564,89	-1,98%

2024. aasta eelarvesse on maamaksu planeeritud summas **1 000 000 eurot**.

Reklaamimaksu aluseks on kohalike maksude seaduse alusel vallavolikogu poolt kinnitatud reklaamimaksu kord.

Reklaamimaksu oodatav laekumine 2023. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	12 177,33	13,49%
2021	8 915,03	-26,79%
2022	12 396,17	39,05%
2023	12 369,84	-0,21%

2024. aastal on reklaamimaksu eelarvesse kavandatud summas **13 000 eurot**.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad eelarve põhitegevuse tuludest 4,7%, kokku on planeeritud laekumisi summas **867 315 eurot**.

Riigilõivude tulud laekuvad vastavalt riigilõivuseadusele. Põhilised laekumised on ehitus- ja kasutuslubade väljastamise eest.

Riigilõivu oodatav laekumine 2023. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	40 621,00	5,14%
2021	48 635,00	19,73%
2022	51 855,00	6,62%
2023	39 970,00	-22,92%

2024. aasta eelarvesse on planeeritud tulu riigilõivude laekumisest **40 000 eurot**.

Tulud haridusalasest tegevusest sisaldab lapsevanemate tasu koolieelse lasteasutuse toitlustuskulude katmisel, teistelt omavalitsustelt laekuvaid kohamaksusid koolides, lasteaedades, huvikoolides.

Tulu haridusalasest tegevusest oodatav laekumine 2023. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	556 803,83	12,68%
2021	483 898,04	-13,09%
2022	444 386,25	-8,17%
2023	461 439,00	3,84%

Jõelähtme vald kinnitab igal aastal munitsipaalkoolide, huvialakoolide ja lasteaedade õpilaskoha arvestusliku maksumuse järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega. Munitsipaalkoolide osas on tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest kehtestatud 2024. aasta piirsummaks 102 eurot kuus. Vallad ja linnad võivad omavahel kokku leppida ka teisiti.

Jõelähtme valla koolide omatulude laekumised on planeeritud lähtudes koolide poolt esitatud tulude prognoosist, mis koosnevad lapsevanemate osalusest (10.-12. klasside töövihikud) ja personali toitlustamisest laekunud tulust.

Jõelähtme valla koolieelsete lasteasutuste omatulud on planeeritud lähtudes laste arvust ja planeeritavast lapsevanemate osalusest toitlustuskulude katmisel.

2024. aasta eelarvesse on planeeritud tulu haridusalasest tegevusest **474 539 eurot**.

Tulusid kultuuri- ja kunstialasest tegevusest planeeritakse 2024. aasta eelarvesse **20 150 eurot**. Tulud laekuvad Jõelähtme Valla Kultuurikeskuse ja Jõelähtme valla keskraamatukogu tasulistest teenustest.

Tulu kultuuri- ja kunstialasest tegevusest oodatav laekumine 2023. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2020	19 713,38	-27,73%
2021	13 406,02	-32,00%
2022	19 715,50	47,06%
2023	16 650,00	-15,55%

Tulusid sotsiaalalalasest tegevusest on 2024. aasta eelarvesse planeeritud **16 842 eurot**. Tulu laekub sotsiaalsihitusega transpordi- ja pesupesemise teenuse osutamisest.

Tulusid elamu- ja kommunaaltegevusest on 2024. aasta eelarvesse planeeritud **100 000 eurot**.

Elamu- ja kommunaaltegevuse all mõistetakse elamute- ja korterite haldamist, hooldamist, kommunaalteenuste osutamist ja ka tulu edasisuunatavatest kommunaalteenustest. Antud tululiigi all kajastatakse valla poolt edasi suunatud kommunaalteenuseid erinevatele asutustele ja isikutele.

Üüri- ja renditulu on 2024. aasta eelarve põhitegevuse tuludesse planeeritud **60 000 eurot**. Tululiik hõlmab nii valla korterite kui ka muu vara üüri- ja renditulu.

Õiguste müügi tulu on 2024. aasta tuludesse planeeritud **145 000 eurot**. Tululiik sisaldab tulu nii hoonestusõiguse kui ka kasutusvalduse eest.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Toetusi tegevuskuludeks planeeritakse Jõelähtme valla 2024. aasta eelarvesse summas **4 277 049 eurot**. Põhitegevuse tuludest moodustavad toetused tegevuskuludeks 23,18%.

Sihtotstarbelisi toetusi tegevuskuludeks on arvestatud summas 467 235 eurot:

- Riigi valimisteenistus, eraldi Euroopa Parlamendi valimistel valimiste korraldamise – 15 000 eurot.
- Riigi Tugiteenuste Keskus, „Hajaasustuse programm“ – 15 000 eurot.
- Harju Maakonnaraamatukogu, toetus raamatukogude tellimusteks riigieelarvest – 10 929 eurot.
- Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA), toetused koolipiim ja -puuvilja ostmiseks – 19 600 eurot.
- Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA), koolikava kaasnevate haridusmeetmete toetus Loo lasteaia projektile – 1614 eurot.

- Keskkonnainvesteeringute Keskus AS, toetus Neeme lasteaia projektile Neeme Mudila laste loodusõpe – 200 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, Kostivere Lasteaia Erasmus+ programmi projekti „Nüüdisaegne õpikäsitus kui tervikliku arengu alus“ toetus – 37 840 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, Kostivere Kooli Erasmus+ programmi „Õpirändeprojektid“ toetus – 167 260 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, Kostivere Kooli Erasmus+ programmi „Õpirändeprojektid üldhariduses“ toetus – 52 723 eurot.
- Sotsiaalkindlustusamet, toetus projektile „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ – 142 069 eurot.
- Tervise Arengu Instituut, toetus vanemlusprogramm „Imelised aastad“ projektile – 4 000 eurot.
- Harjumaa Omavalitsuste Liit MTÜ, toetus projektile „Tervisepakett 2024“ (Gordoni Perekool) – 1 000 eurot.

Mittesihtotstarbelised toetused eraldatakse kohalikele omavalitsustele „2024. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud tasandus- ja toetusfondi jaotus ning jaotamise ulatuse tingimused ja kord“ alusel, vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele. Tasandus- ja toetusfondi eesmärk on tagada kohaliku omavalitsuse üksusele piisavad vahendid kohaliku elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks.

Toetusfondist eraldatavad vahendid kajastatakse eelarves tegevustoetustena, kuid oma sisu poolest on tegemist väga kindlaks otstarbeks eraldatava toetustega. Toetusfondi vahendid on määratud kohalikele omavalitsustele konkreetsete tegevuste katteks: hariduskulude toetus (õpetajate palgad, õpetajate täienduskoolitused, õppevahendite soetus, koolilõuna); koolieelsete lasteasutuste toetuseks, huvitegevuse toetuseks, toimetulekutoetuste väljamaksmiseks; raske ja sügava puudega laste hoiu teenuse toetuseks; rahvastikutoimingute kulude hüvitiseks ning vahendid avalikult kasutatavate kohalike teede hoiuks. Erinevalt varasemast ei laeku alates 2024. aastast toetusfondi osadena asendus- ja järelhooldusteenuse toetus ning matusetoetus. Nende toetuste asemel laekub alates 1. jaanuarist 2024 kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist, millest 1,88% on arvestuslikult hooldusreformi kulude katmiseks ja 0,62% asendus- ja järelhoolduse toetuste ning matusetoetuste maksmiseks. 2024. aasta eelarvesse on planeeritud vahendeid toetusfondist 3 736 173 eurot (sh HTM eelarvest õpetajate tööjõukuludeks antav toetus 37 892 eurot). Tasandusfondi vahenditena laekub 2024. aastal toetus keskkonnatasude muutmise

kompensatsiooniks summas 44 877 eurot ja pensionituludelt jaanuaris mitte laekuva tulumaksu osa kompensatsioon summas 28 764 eurot.

Muud tegevustulud

Muude tegevustulude all käsitletakse trahve ja muid varalisi karistusi, ebatavalisi kulusid ning ressursimakse, milleks on maardlate kaevandamisõiguse tasu, laekumised vee erikasutusest ning saastetasud.

Jõelähtme valla 2024. aasta eelarvesse planeeritakse **muid tegevustulusid** summas **85 000 eurot**, mis moodustab põhitegevuse tuludest 0,47 %. Kaevandamisõiguse tasu ja tasu vee erikasutusest on arvestatud summas 60 000 eurot, trahve 20 000 eurot.

PÕHITEGEVUSE KULUD

Kohaliku omavalitsus korralduse seaduse § 6 järgi on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada vallas elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust, heakorda, valla teede ja tänavate korrashoidu, vallasisest ühistransporti, koolieelsete lasteasutuste, koolide, raamatukogude, kultuurikeskuste ja hooldekodu ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist ning korraldama vallas sotsiaalabi ja sotsiaalteenuseid. Vastavalt Jõelähtme valla põhimäärusele koostatakse eelarve põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaani täpsusega. Vallavalitsus liigendab oma korraldusega volikogu poolt vastu võetud eelarve detailsemalt tegevusalade, hallatavate asutuste ja valdkondade ning kontogruppida lõikes.

Arvestuslikult jagunevad Jõelähtme valla 2024. aasta eelarve põhitegevuse kulud järgmisteks tegevusaladeks:

- Üldised valitsussektori teenused;
- Avalik kord ja julgeolek;
- Majandus;
- Keskkonnakaitse;
- Elamu- ja kommunaalmajandus;
- Vaba aeg, kultuur ja religioon;
- Haridus;
- Sotsiaalne kaitse.

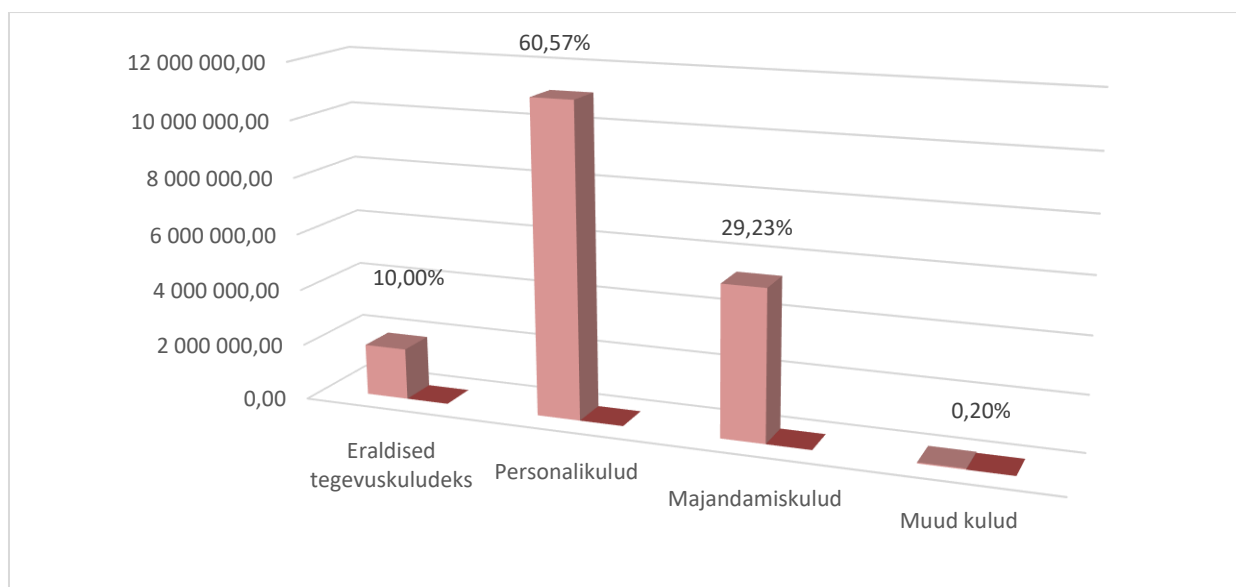
Jõelähtme valla 2024. aasta eelarve põhitegevuse kulude kogumahuks on kavandatud **18 303 737 eurot**, võrreldes 2023. aasta kulude eelarvega on arvestatud 6,45%-lise kasvuga.

Kulude eelarves ei kajastu põhivara soetused, antav sihtfinantseering põhivara soetuseks ja tasutud laenuintressid – neid kululiike arvestatakse eelarve III osas investeerimistegevusena. Seega sama tegevusala kulud võivad kajastuda eelarve erinevates osades vastavalt kulu majanduslikule sisule.

Põhitegevuse kulud jagunevad antavateks toetusteks, mis 2024. aasta eelarves moodustavad kuludest 10% ja tegevuskuludeks, mis moodustavad 90% kogu põhitegevuse kuludest.

Allpool olevas tabelis on toodud andmed 2022. ja 2023. aasta eelarve ning 2024. aasta planeeritud kulude ja osakaalu kohta:

Kululiik		2022 aasta eelarve		2023 aasta eelarve		2024 aasta eelarve	
		Eelarve eurodes	Osakaal %	Eelarve eurodes	Osakaal %	Eelarve eurodes	Osakaal %
4	Eraldised tegevuskuludeks	1 475 427,00	9,87%	1 591 554,00	9,26%	1 830 207,00	10,02%
50	Personalikulud	8 695 002,00	58,17%	10 352 476,00	60,21%	11 087 153,00	60,68%
55	Majandamiskulud	4 734 415,00	31,68%	5 176 005,00	30,10%	5 315 960,00	29,09%
6	Muud kulud	41 469,00	0,28%	74 390,00	0,43%	37 799,00	0,21%
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU		14 946 313,00	100,00%	17 194 425,00	100,00%	18 271 119,00	100,00%

Joonis 2 Jõelähtme valla 2024. aasta põhitegevuse kulude struktuur

Antavad toetused 2024. aasta eelarvesse on planeeritud summas 1 830 207 eurot. Sotsiaalvaldkonda toetatakse summas 705 208 eurot; haridust summas 694 894 eurot; vaba aega, kultuuri, religiooni summas 327 775 eurot; elamu- ja kommunaalmajandust summas 30 000 eurot, turvalisust summas 27 180 eurot; üldiseid valitsussektori teenuseid summas 45 150 eurot.

Antavad toetused 2024. aastal võrreldes 2023. aasta eelarvega suurenevad 14,99%. Alates 2023.a II poolest kajastatakse hooldusreformi kulusid sotsiaaltoetustena (toetuse saaja on hooldusel olev isik sotsiaalasutuses).

Muud tegevuskulud on planeeritud summas 16 473 530 eurot, millest personalikulud moodustavad 67,3%, majandamiskulud 32,5% ja muud kulud 0,2%.

Kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmisel on sarnaselt kogu avalikule sektorile suurim osakaal personalikuludel. 2024. a eelarve projektis on personalikulusid kavandatud summas

11 087 153 eurot, tõus võrreldes 2023. a eelarvega 7,10%. 2024. a personalikulude planeerimisel on arvestatud, et põhipalgad jäävad 2023. a tasemele. Kulude tõusu tingivad riigi poolt kehtestatud palgaalammäära tõus, õpetajate töötasu alamäära tõus, Loo Lasteaia rühmade arvu suurenemine ja Loo Keskkooli klassikomplektide kasv. Vallavalitsusel on küll reaalne vajadus täiendada tööjõu värbamiseks ülesannete täitmiseks, mida ei ole võimalik teenuslepingutega lahendada, ennekõike järelevalve ja sotsiaaltööga seotud küsimustes, kuid selleks tuleb antud juhul leida rahalisi vahendeid sisemiste ressursside arvelt ning vajadusel teha selleks struktuuris ümberkorraldusi.

Majandamiskulusid on eelarvesse kavandatud summas 5 350 078 eurot, võrreldes 2023. a eelarvega on kasv 2,4%. Põhitegevuse kulude majanduskuludes on arvestatud valdkondade toimimiseks vajalike kulude, kehtivate lepingute ja erinevate õigusaktidega, arvestatud on ka põhjendatud ühekordsete kuludega. Majanduskulude koosseisus on arvestatud ka kasutusest väljas olevate hoonete võimalike lammutusprojektide omaosaluste summadega. Samuti kajastuvad majanduskulude eelaves kaasava eelarve 2024 vahendid Kostivere kooli kiigepargi, Ihasalu poolsaare klt väljõusaali, Liivamäe külaplatsi väljõusaali ja Iru külaplatsi laste mänguväljaku rajamiseks.

Muude kulude summas 36 299 eurot koosseisus on arvestatud reservfondi eraldatud summa 30 000 eurot.

INVESTEERIMISTEGEVUS

Vastavalt KOFS-ile jaguneb investeerimistegevus järgmisteks osadeks:

- Põhivara müük;
- Põhivara soetus;
- Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- Finantstulud;
- Finantskulud.

Eelarveosa tulem näidatakse kogusummana, planeeritavaks investeerimistegevuse tulemiks on **-2 015 196 eurot**.

Põhivara soetuseks on eelarves planeeritud 1 935 100 eurot. Kavandatud investeeringud 2024. aastal:

- Vallamaja tehnosüsteemide renoveerimine (vesi, elekter);
- Ettevalmistustööd Lõunakarjääri päikesepargi rajamiseks (uuringud ja detailplaneering);
- Saha tee 11 detailplaneering;
- Loo teenindusmaja elektrisüsteemi renoveerimine;
- Loo teenindusmaja rekonstrueerimine (päevakeskuse ruumid);
- Iru küla tuletõrjemahuti soetus ja paigaldamine;
- Neeme spordimaja projekteerimine;
- Jägala-Joa puhkeala arendamine (infopunkt ja sõidutee);

- Loo staadioni murukatte vahetus;
- Kostivere mõisa küttesüsteemi renoveerimine;
- Kostivere lasteaia uue soojasõlme ehitamine;
- Neeme lasteaia küttesüsteemi ekspertiis;
- Loo kooli köögi tehnoloogiaprojekti koostamine;
- Loo kooli õueala, teede ja platside projekteerimine;
- Neeme koolihoone vana osa energiatõhusamaks muutmise projekteerimine;
- Saviranna tee kergliiklustee projekteerimine;
- valla teede pindamine (Kostivere mõisa parkla, Pargi tn, Ilumäe ja Ilumäe põik, Ajataguse tee, Kordoni tee, Mäeveere tee, Rahvamaja tee, Rebaste tn (Uusküla), Vana Kostivere tee);
- Erma tee (Liivamäe küla) projekteerimine;
- Kostivere kooli sissesõidu ehitamine;
- Neeme parkla ehitamine;
- Neeme kooli parkla laiendamine;
- Ajataguse tee, Neeme, valgustuse ehitamine;
- Nuki tee, Ülgase, tänavavalgustuse projekteerimine ja ehitus;
- Ilumäe piirkonnas naatriumlampide asendus LED-lampidega;
- sotsiaalmaja küttesüsteemi osaline renoveerimine;
- sotsiaalmaja kanalisatsiooni ehitamine.

Põhivara soetuseks planeeritud saadav sihtfinantseerimine on kokku 332 000 eurot. Toetusena on arvestatud:

- Riigi Tugiteenuste Keskuse toetust projektile „Jägala-Joa puhkeala infopunkt“ – 300 000 eurot.
- MTÜ Koljunuki majaomanike ühistu Nuki tee pindamise toetus – 20 000 eurot.
- MTÜ Koljunuki majaomanike ühistu toetus Nuki tee tänavavalgustuse projekteerimiseks ja ehituseks – 12 000 eurot.

Finantskuludena on planeeritud laenuintresside tasumine summas 561 797 eurot.

FINANTSEERIMISTEGEVUS

KOFSi alusel kuuluvad finantseerimistegevuse eelarveosa koosseisu laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine, kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ning võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ja tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel. Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponent eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel.

2023. aastal sõlmiti SEB Pangaga laenuleping summas 4 700 000 eurot. Seisuga 31.12.2023 jäi välja võtmata 1 000 000 eurot. Välja võtmata osa on kavandatud kasutusse võtta investeringute katteks 2024. aastal ning kajastatakse eelarves kohustuste võtmisena. Lisaks on kohustuste võtmise all planeeritud eelarves kajastatud investeringute katteks võtta laen summas 1 100 000 eurot arvestusega, et tagasimaksed algavad 2025. aastal.

Kohustuste tasumise all kajastatakse olemasolevate laenude tagasimakseid 2024. aastal summas 436 050 eurot.

LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

KOFSi alusel kuuluvad likviidsete varade muutuse eelarveosa koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus ning soetatud võlakirjade saldo muutus. Kohalikel omavalitsustel võib olla pangadeposiite ja väärtpabereid, mida käsitletakse seaduse kohaselt likviidsete varadena, kui neid saab vahetada suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul raha vastu ja neil puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Kohaliku omavalitsuse üksuse osalusi, muid aktsiaid ja osasid, nende väärtpaberite soetust ja müüki kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas.

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga, saldo vähenemine kajastatakse miinusega. Sarnaselt investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks.

Likviidsete varade jääk seisuga 31.12.2023 oli 353 065,89 eurot, millest 351 246 eurot on suunatud 2024. a eelarves kulude katteks.

NETOVÕLAKOORMUS

Netovõlakoormuse arvutamisel lähtutakse KOFS § 34 lõikest 3.

Seaduse kohaselt on netovõlakoormus laenukohustiste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustiste võtmist. Netovõlakoormuse arvestuses võetakse arvesse erinevaid võlakohustised, sh võetud laenud, kapitalirendi- ja faktooringukohustised, emiteeritud võlakirjad, tasumise tähtajaks täitmata jäänud kohustised, tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed, pikaajalised võlad tarnijatele, teenuste kontsessioonikokkulepetest tekkivad kohustised ja muud pikaajalised kohustised, mis nõuavad tulevikus rahast loobumist.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude summat. Kui vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tulud, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Seadus kehtestab netovõlakoormuse ülemmäära, mis sõltub omafinantseerimise võimekusest. Eriolukorrast lähtuvalt oli 2020-2021 netovõlakoormuse ülempiir 80% põhitegevuse tuludest. Valitsus otsustas kohaliku omavalitsuste võlakoormuse 80%-st piiri pikendada 2024. aasta lõpuni. Sealt edasi, aastatel 2025-2028, ülempiir väheneks järk-järgult sujuvalt 5% võrra aastas.

Tavapärased ei realiseeru kõik planeeritud investeeringud täies mahus, kuna ajaliselt mahukate hangete, projekteerimiste ja muude ettevalmistuste tõttu ei ole võimalik täpselt planeerida

objektide ehitamise alguse ja lõputähtaegu. Sellest tulenevalt võib olla tegelik laenukoormus ja netovõlakoormus oluliselt väiksem eelarves planeeritust.

Netovõlakoormuse näitajad:

	seisuga 31.12.2023	seisuga 31.12.2024
Põhitegevuse tulud	17 263 329	18 448 438
Võlakohustised kokku	9 944 714	11 004 713
Netovõlakoormus (eurodes)	10 005 397	11 357 779
Netovõlakoormus (%)	58,0	61,6

Koostas: Terje Linder, finantsjuht

08.02.2024